

Bemærkninger til Forslaget.

I Henhold til det os af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved Skrivelser af 26de April og 8de Juni d. A. overdragne Hverv fremsendes „Forslag til Lov om Statstilskud til private Realskoler“. Vi tillader os allerærbødigst at ledsage det med nedenstaaende motiverende Oplysninger, idet vi forudskikker den Bemærkning, at det i sine Grundprincipper falder sammen med det af Undervisningsinspektionen i Aaret 1896 udarbejdede og til Ministeriet indgivne Forslag.

Ud fra det Hovedsynspunkt, at en Skoles Værd og Betydning væsentlig bestemmes ved dens Lærerpersonales Dygtighed, har Kommissionen, i Tilslutning til ovennævnte Forslag, opstillet Fordelingsregler, der i første Række skulde støtte de Skoler, der bestræber sig for ved passende Lærerløn at sikre sig et dygtigt og nogenlunde fast Personale; det er da ogsaa i Overensstemmelse hermed, at vort Forslag fremtidig udelukker fra Tilskud saadanne Skoler, der ikke naar op til en vis minimal Lærerløn.

Det gælder i øvrigt om alle private Realskoler, selv de i økonomisk Henseende mest gunstigt stillede, at de ikke, medmindre Staten kommer dem til Hjælp, ser sig i Stand til at yde deres Lærere, særlig de ældre, et til deres Arbejde passende Vederlag, end sige til at sikre dem en Pension. Den Lønforbedring, der i de senere Aar er indrømmet de i Statens eller Kommunens Tjeneste virkende Lærere, har gjort Afstanden mellem disses økonomiske Stilling og det til Privatskolen knyttede Personales endnu større, end den tidligere var. I Erkendelsen heraf, og da Billighed taler for ikke vedblivende at opretholde de nuværende Fordelingsprincipper, der i alt for høj Grad bærer Tilfældighedens Præg, saaledes at endog Skoler, der i ingen Henseende staar tilbage for eller økonomisk set er bedre stillede end de hidtil statsstøttede, har været helt udelukkede fra Statstilskud, er Kommissionen gaaet ud fra, at alle eller dog saa godt som alle de bestaaende anerkendte private Realskoler — for Tiden 94 — bør kunne komme ind

under Fordelingen, selv om nogle af dem først efterhaanden vil naa frem til at opfylde alle de for Opnaaelse af Statstilskud opstillede Betingelser. Naar man paa den anden Side ved Affattelsen af disse Betingelser har vanskeliggjort Adgangen til Statstilskud for nye Skoler, er det sket med velbe raad Hu, for at svække en i alt Fald tidligere ret almindelig udbredt Forestilling, at Opnaaelse af Statstilskud var en nærliggende Mulighed, en Antagelse, der har affødt adskillige mer eller mindre mislykkede Forsøg paa at oprette Realskoler paa Egne, hvor de økonomiske Forudsætninger for deres Trivsel manglede. Kommissionen har saa meget mere følt sig forpligtet hertil, som den formener, at vort Land i det mindste for Tiden maa anses for tilstrækkeligt forsynet med Realskoler.

Efter at have forudskikket ovenstaaende mere almindelige Udtalelser skal vi til Forslagets enkelte Paragraffer knytte følgende Bemærkninger:

ad § 1.

De foreslaaede to Stigninger af det aarlige Tilskud med 15,000 Kr. og 5,000 Kr. efter henholdsvis 3 og 6 Aars Forløb beror, hvad Tidspunkterne for deres Indtræden angaar, paa den 3-aarige Fordelingsperiode, der tænkes benyttet (jfr. § 2). Med Hensyn til Størrelsen af dem skal henpeges paa, at en Del af de for Tiden eksamensberettigede Skoler ikke vil komme til at deltage regelmæssigt i Tilskudsfordelingen første Gang, enten fordi de har for ringe Anciennitet (§ 3 a.), eller fordi Lærerlønnen er for lav (§ 3 c., jfr. § 4 b.). Skolerne af den førstnævnte Kategori kan overhovedet ikke opnaa regelbundet Tilskud før efter de første 3 Aars Forløb, og hvad de sidstnævnte angaar, vil de ganske vist i Kraft af Overgangsbestemmelsen i § 10 kunne komme ind under Tilskudsfordelingen allerede i 1ste Triennium, men deres gennemsnitlige aarlige Tilskud vil dog i hvert Fald, under ellers lige Forhold, blive mindre i 1ste Triennium end i 2det. Det er disse Forhold, som i første Række begrunder den forholdsvis stærke Stigning ved Over-